

Намалувањето на родовиот јаз во платите, на макроекономско ниво, може да придонесе за поголем економски раст. Еднаквост на пазарот на труд може да ја поттикне мотивираноста, охрабреноста и вклучувањето на жените, како и да ја зајакне нивната улога во управувањето со ресурсите во домаќинството, што е значајно за долгорочниот раст на економијата. Резултатите од панел анализата го потврдуваат ова теоретско стојалиште: намалување на родовиот јаз во платите за 10 процентни поени, би придонело кон раст повисок за околу 1% на годишно ниво.

БРИФ ЗА ПОЛИТИКИТЕ бр. 15

Проблем

Пониската плата за жените во однос на мажите – за исто работно место или место со иста вредност – може да има негативни ефекти врз вкупната продуктивност во економијата. Ако се дискриминирани во поглед на платата, жените може да се помалку мотивирани и обесхрабрани да придонесуваат кон работното место, па дури и да се одлучат за неучество/ неактивност на пазарот на труд, особено ако нивната плата падне под резервациската плата (Baldwin and Johnson, 1992). Дополнително, Thomas (1997) тврди дека штом жената не придонесува кон домашниот буџет, таа има помала контрола врз него, а со тоа и вложувањата за образованието и здравјето на децата може да бидат помали. Тоа, последователно, води кон оштетување на долгорочниот економски раст. Поголема генерална еднаквост на жените, води и кон помала стапка на фертилитет, помал раст на населението, поголем износ на

капитал по работник и, следствено, повисок раст (Galor and Weil, 1996). Но, литературата не е едногласна за негативниот ефект од родовиот јаз во платите врз економскиот раст. Всушност, постои друг дел од литературата кој тврди (а понекогаш и емпириски потврдува) дека поголема дискриминација во платите може да доведе до повисок раст на економијата. На пример, Seguino (2000) емпириски наоѓа дека пониските плати во индустриите доминирани од жени (како текстилната), ќе ги направат инвестициите во нив примамливи поради високата очекувана профитабилност. Тоа ќе го поттикне извозот и економскиот раст. Ваквите тврдења се во согласност и со анализата на Standing (1999), кој тврди дека учеството на жените на пазарот на труд пораснало во земјите со индустријализација водена од извозот, токму поради политиката на ниски плати за стекнување глобална конкурентност на бизнисите.

Препораките од оваа макро-анализа се содржани во посебната публикација: **11 решенија за се намали родовиот јаз во платите.** Дел од овие решенија се однесуваат на дополнувања и/или допрецизирања во Законот за минимална плата и Законот за работни односи, или надоградување на Националната стратегија за родова еднаквост и Акцискиот план за активни мерки за вработување. Некои од препораките се однесуваат на воведување практики за родови фер плаќања во организациите.

Институтот за економски истражувања и политики Finance Think – Скопје, го истражува родовиот јаз во платите. Овој бриф за политиките е дел од напорот да се аргументира дека родовиот јаз во платите (во Македонија) треба да се намаува, за што беше предложен и сет од мерки, кои ги споменуваме на крајот од овој бриф. Централното прашање на овој бриф е:

Дали поголем родов јаз во платите му нанесува штета на растот на економијата?

Во продолжение, брифот нуди одговор на ова прашање.

Методологија

Анализата се заснова на стандардна регресија на растот (Barro and Sala-i-Martin, 2003), во која растот на БДП по глава на жител е функција од следните основни детерминанти: инвестициите, владината потрошувачка, променливи за човечкиот капитал (образование и здравство) и инфлацијата. На овие основни променливи, ја додаваме променливата за родовиот јаз во платите, мерен како разлика помеѓу машката и женската медијална плата изразена како процент од медијалната машка плата:

$$gdp_g_pc_{it} = \alpha_i + \sum \beta_j X_{ijt} + \gamma * gw_{it} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

Кадешто α_i се фиксните ефекти на земјите, што ќе ги опфати сите карактеристики кои се непроменливи во текот на времето, како што е почетниот БДП, преку кој би се измерила условната конвергенција. Коефициентот γ ќе го открие ефектот од постоењето на родовиот јаз во платите врз растот на БДП по глава на жител.

Регресиите се пресметани со панел методот на фиксни ефекти, користејќи ја опцијата за стандардни грешки

$$gdp_g_pc_{it} = \alpha_i + \sum \beta_j X_{ijt} + \gamma * gw_{it} + \varepsilon_{it}$$

робустни на арбитражна хетероскедастичност.

Податоци

Користиме податоци за 27 земји во временскиот период од 1975 до 2014 година, односно сите земји за кои постојат расположливи податоци за родовиот јаз во платите. Податоците за родовиот јаз во платите се земени од

Организацијата за економска соработка и развој (OECD), додека останатите променливи се земени од Светските развојни индикатори на Светската банка.

Резултати

Резултатите се дадени во табела број 1.

Коефициентот пред родовиот јаз во платите е **негативен и статистички значаен**. Во

просек, пораст на родовиот јаз во платите за еден процентен поен доведува до намалување на растот на БДП по глава на жител за 0.08 до 0.11 проценти.

Од останатите променливи, очекувано, поголемите вложувања во здравството влијаат позитивно врз растот, како што влијаат и инвестициите во фиксен капитал.

Табела број 1	Годишни податоци	5-годишни просеци
Вложувања во образование (% од БДП)	0.0459 (0.458)	-0.346 (0.822)
Вложувања во здравство (% од БДП)	0.749*** (0.141)	0.622*** (0.147)
Државна потрошувачка (% од БДП)	-0.0300 (0.087)	-0.0497 (0.111)
Инфлација (% годишно)	-0.0154 (0.070)	0.0223 (0.026)
Инвестиции (% од БДП)	0.0649* (0.039)	0.0735* (0.041)
Родов јаз во плати (% од машката медијална плата)	-0.0768* (0.039)	-0.113** (0.057)
Константа	10.58 (6.786)	12.04 (9.164)
Набљудувања	294	393
Коефициент на детерминација	0.156	0.301
Број на земји	27	27

Извор: Пресметки на Finance Think. *, ** и *** означуваат статистичка значајност на 10, 5 и 1% ниво, соодветно.

Како заклучок, намалување на родовиот јаз во платите за 10 процентни поени, во просек би придонело кон раст на БДП повисок за околу 1% на годишно ниво.

Препораки

Негативното влијание на родовиот јаз во платите врз економскиот раст повикува на активни мерки за негово намалување, што вклучува но не е ограничено на: **зголемување на минималната плата, воведување калкулатор за фер плаќања, флексибилни форми за работа на мајки, сет од фамилијарни политики, мерки и активност за вклучување на жените**

на пазарот на труд и зголемување на нивните вештини за работа.

Внимателност

Анализата се заснова на панел од 27 земји и, оттука, и наодите имаат „просечна“ важност. Во равенката земени се само основните детерминанти на растот, што исклучува други променливи, особено такви што би имале заемна интеракција со родовиот јаз во платите. Во истата насока, родовиот јаз е земен во неговата неприлагодена форма, главно заради недостигот на прилагодени податоци, но тоа укажува на голема внимателност при толкување на резултатите.

Finance Think е Институт за економски истражувања и политики.

Нашата Визија

Да поттикнеме економско размислување за подобра благосостојба утре.

Нашата Мисија

Да ја намалиме сиромаштијата, да ги зајакнеме макрофинансиските политики и да ја унапредиме финансиската стабилност преку економски истражувања, советување и препораки за економските политики и поттикнување критичка дебата за економските процеси.

Ул. Фредерик Шопен 1/2, 1000

Скопје

+389 2 6156 168,

www.financethink.mk,

info@financethink.mk

Подготовката на оваа публикација беше овозможена со поддршка од Централноевропската Иницијатива – КЕП Австрија, со финансирање од Австриската Развојна Агенција, во рамките на проектот “Heroes and she-roses”: Знаење за анализа на и застапување за еднакви плаќања на жените и мајките во Македонија (SHE-ROES)”, којшто се спроведува во партнерство со Виенскиот институт за меѓународни економски студии (wiw).

